سیمای پیامبراکرم (ص)
درآیینه وحی

عبدالکریم تبریزی

بسم الله الرحمن الرحیم

سیمای پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در آیینه وحی

نویسنده:

عبدالکریم تبریزی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

سیمای پیامبر اکرم (ص) در آیینه وحی

مشخصات کتاب

نویسنده : عبدالکریم تبریزی

ناشر : عبدالکریم تبریزی

مقدمه

فخر دو جهان خواجه فرخ رخ اسعد مولای زمان مهتر صاحبدل امجدآن سیّد مسعود و خداوند مؤید پیغمبر محمود، ابوالقاسم احمدوصفش نتوان گفت به هفتاد مجلد این بس که خدا گوید: «ما کان محمد» [۱] .تولد پربرکت حضرت خاتم الانبیا صلی الله علیه وآله که بنا به اعتقاد علمای امامیه در ۱۷ ربیع الاول سال ۵۷۰ میلادی و مطابق با سال عام الفیل به وقوع پیوست، آغاز تولدی نوین و روز اعطای مدال سعادت و رستگاری از سوی حضرت حق برای جامعه بشریت می باشد. در آن روز نوزادی به این عالم خاکی قدم نهاد که بعد از چهل سال از سوی خداوند به عنوان آموزگار وحی و مربی برترین فرهنگ زیستن به اهل جهان معرفی گردید. مقارن این ولادت پر برکت در صحنه گیتی آثار شگفت انگیز و اسرارآمیزی رخ داد که هشداری برای حاکمان و زور مداران تاریخ به حساب آمد.فرو ریختن چهارده کنگره در ایوان کسری، خاموش شدن آتشکده فارس، جاری شدن آب در وادی سماوه بعد از سال های طولانی خشکی، سرنگون شدن بتها در مکه و سایر نقاط عالم، خشک شدن دریاچه ساوه، پرتوافشانی نوری از وجود آن گرامی در آفاق آسمان ها و خواب های وحشتناک انوشیروان و موبدان، از جمله علائم خارق العاده و از نشانه های هشدار دهنده ای بود که مقارن تولد پیامبر خاتم صلی الله علیه وآله در جهان حادث شد که در منابع معتبر تاریخی و جوامع مورد اعتماد حدیثی از آنها یاد شده است.در مورد زندگی، سیره و سخن و خُلق و خوی آن وجود گرامی آثار و

مجموعه های ارزشمندی از سوی دانشمندان و محققین پدید آمده که هر یک به نوبه خود قابل تحسین و تقدیر است. السیره النبویه: ابن هشام، السیره النبویه: ابن کثیر، حیاه النبی و سیرته، سیره المصطفی: عبدالزهرا عثمان محمد، سیره المصطفی: هاشم معروف الحسنی، الصحیح من سیره النبی الاعظم، نهایه المسئول فی روایه الرسول، سیری در سیره نبوی، فروغ ابدیت، شرف النبی و حیاه القلوب، ج ۲، برخی از این مجموعه های نبوی می باشند که هر کدام با سلیقه خاص مؤلف و از زوایای مختلفی به بررسی ابعاد زندگی و سیره آن حضرت پرداخته اند.در این نوشتار سعی شده در حد وسع، خلق و خوی حضرتش در پرتو آیات وحیانی قرآن بررسی شود، تا به این وسیله جان و دل خود را با آیات نور روشنایی بخشیده و از صفات ستوده محمدی صلی الله علیه وآله بهره ور شویم، چرا که بر این باوریم: زیباترین و کامل ترین سیمای آن گرامی را باید در آیینه کلام وحیانی پروردگار به نظاره نشست و خصلت های زیبای نبوت را از سرچشمه نور جستجو کرد و اگر قرار است انسان برای بهتر زیستن و به سوی سعادت ابدی رفتن به دنبال الگو و سرمشق باشد، آن را در کامل ترین و مطمئن ترین منابع می توان یافت که صفحات درخشان و زرین آن در بلندای تاریخ و در تاریکترین لحظات آن، شاهراه انسانیت را روشن نموده است. خداوند متعال فرمود: «لقد کان لکم فی رسول الله اسوه حسنه ..»(احزاب/۲۱)؛ مطمئنا برای شما در(رفتار و گفتار) رسول خدا صلی الله علیه و آله سرمشق نیکو (و کاملی) می باشد.»

نرمخویی و مهربانی

از منظر قرآن کریم یکی از شاخص

ترین ویژگی های حضرت رسول صلی الله علیه وآله، اخلاق زیبا و برخورد شفقت آمیز با دیگران بود. آن بزرگوار با داشتن این خصلت ستودنی توانست در طول ۲۳ سال، دل های بسیاری را به خود شیفته کرده و به صراط مستقیم هدایت نماید، در حالی که هیچ قدرتی توان چنین کار شگفتی را نداشت. خداوند متعال این عامل اساسی را چنین شرح می دهد:«فبما رحمه من الله لنت لهم ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولك (آل عمران/۱۵۹)؛ به برکت رحمت الهی در برخورد با مردم، نرم و مهربان شدی و اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو پراکنده می شدند.اساساً آن حضرت بر این باور بود که فلسفه بعثت برای تکمیل مکارم اخلاق است و می فرمود: «انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق»؛ [۲] همانا من برای به سامان رساندن فضائل اخلاقی مبعوث شده ام.ابراز محبت و مهرورزی آن حضرت نه تنها شامل دوستان و اهل ایمان می شد، بلکه مخالفین آن بزرگوار نیز از اخلاق نرم و شفقت آمیز آن گرامی بهره مند بودند و این سبب جذب آنان به سوی اسلام می گردید. به همین جهت خداوند متعال رسول گرامی اش را تحسین کرده و فرمود: «و انک لعلی خلق عظیم (قلم/۴)؛ و یقیناً تو دارای اخلاق عظیم و برجسته ای هستی.

دلسوزی برای اهل ایمان

کسانی که خود را وقف اصلاح جامعه کرده و برای سعادت افراد آن از هیچ کوششی فروگذار نمی کنند و با دلسوزی و عشق و علاقه به انجام وظایف محوله می پردازند، بدون تردید جایگاه خود را در جامعه و دل های مردم تحکیم می بخشند و ارتباط نزدیکتری با مخاطبان خود پیدا می کنند، در نتیجه مردم به آنان به

دیـده احترام نگریسـته و به ایشان اعتماد کرده و به آسانی گفته ها و خواسـته هایشان را می پذیرند. مردم عاشق کسانی هسـتند که بـدون هیاهو به دنبال اصـلاح جامعه و رفع گرفتاری های آنان باشـند. اگر این دلسوزی و خـدمات بی ریا، مخلصانه و فقط برای رضای خداونـد عالم باشـد، نتیجه آن مضاعف و توفیق در کار حتمی و قطعی خواهـد بودتو بندگی چو گدایان به شـرط مزد مکن که خواجه خود روش بنـده پروری دانـداین ویژگی در رهـبران الهی و پیشوایـان جـامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. قرآن مجیـد، پیامبر گرامی اسـلام را با این خصـلت پسـندیده معرفی کرده و می فرمایـد: «لقد جائکم رسول من انفسـکم عزیز علیه مـا عنتم حریص علیکم بـالمؤمنین رئـوف رحیم (توبه/ ۱۲۸)؛ همانا فرسـتاده ای از خود شـما به سویتان آمـد که رنج های شـما بر او سـخت است و اصرار بر هدایت و راهنمایی شما دارد و نسبت به مؤمنان دلسوز و مهربان است.خداوند متعال به کسانی که دلسوزی و مهربانی رسول اکرم صـلی الله علیه وآله را نوعی ساده لوحی قلمداد می کردند و اغماض و چشم پوشی هـای آن وجود گرامی را در مورد افراد خطاکـار، سـطحی نگری انگاشـته و سـخنانی نـاروا در مورد پیامبر به زبان می آوردند چنین می فرمایـد: «و منهم الـذین یـؤذون النـبی و یقولون هو اذن قـل اذن خیر لکم یؤمن بـالله و یؤمن للمؤمنین و رحمه للـذین آمنوا منکم والذین یؤذون رسول الله لهم عذاب الیم (توبه/۶۱)؛ از آنها کسانی هستند که پیامبر را آزار می دهند و می گویند: او گوشی است. (آدم خوش باوری است!) بگو: خوش باور بودن او به سود شماست، او به خدا

ایمان دارد و (تنها) مؤمنان را تصدیق می کند و برای مؤمنان شما رحمت است، اما کسانی که رسول خدا صلی الله علیه وآله را می آزارند عذاب دردناکی در پیش دارند.دلسوزی حضرت خاتم الانبیاء به حدی بود که گاهی از شدت غصه و ناراحتی در آستانه هلاکت قرار می گرفت. رسول مکرم اسلام نه تنها از انحراف و کجروی های برخی از مسلمانان آزرده خاطر می شد، بلکه از گمراهی و نادانی نامسلمانان نیز در رنج و عذاب بود. تا این که خداوند متعال از دلسوزی رسول خویش چنین یاد می کند: «فلعلک باخع نفسک علی آثارهم ان لم یؤمنوا بهذا الحدیث اسفا»(کهف/۶)؛ گویی می خواهی به خاطر اعمال (ناروای) آنان، اگر به این گفتار ایمان نیاوردند، خود را هلاک کنی.

آشنایی با درد مردم

توفیق در مدیریت جامعه به عوامل مختلفی بستگی دارد که یکی از مهمترین آنها آشنایی با مشکلات و گرفتاری های طبقات محروم اجتماع است. پیامبران الهی عموما و پیامبراسلام خصوصاً از چنین خصلت والایی برخوردار بودند. آنان خود را از مردم می دانستند و هیچگونه امتیاز و تفوقی بر خویشتن نسبت به سایر اقشار جامعه قائل نبودند. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله می فرمود: «انما انا بشر مثلکم (فصلت/۶ - کهف/۱۱۰)؛ همانا من هم همانند شما بشر هستم. در آیه دیگری خداوند متعال می فرماید: «لقد جائکم رسول من انفسکم ..»(توبه/ ۱۲۸)؛ پیامبری از خود شما برایتان آمده است.افزون بر مردمی بودن، آشنایی و آگاهی و لمس واقعیت های پنهان جامعه از خصلت های بارز آن حضرت بود.البته میان امثال پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله و کسانی که با شعار محرومیت زدایی به عرصه های رهبری و هدایت جوامع وارد

می شونـد اما خود طعم تلـخ محرومیت و گرفتاری را نچشـیده انـد و درک این واقعیت ها برایشان سـخت و غیر ملموس اسـت فرق زیادی وجود دارد. آنان اگر هم بخواهند در این رابطه درست عمل کنند موفق نخواهند شد، اما کسانی که این مشـکلات و محرومیت ها را از نزدیک لمس کرده انـد، درد و رنـج طبقات محروم جامعه را بهتر و راحت تر درک می کنند. قرآن کریم می فرماید: «الم یجدک یتیما فآوی و وجدک ضالا فهدی و وجدک عائلا فاغنی (ضـحی/۶، ۷، ۸)؛ آیا تو را یتیم نیافت و پناه داد؟! و تو را گمشده یافت و هدایت کرد و تو را فقیر یافت و بی نیاز نمود.حضـرت خاتم الانبیاء صـلی الله علیه و آله در مقابل مرفهیـن بی دردی کـه از او می خواسـتند از طبقـات محروم فاصـله بگیرد، این آیه را تلاوت می کرد: «و مـا انـا بطـارد الـذین آمنوا»(هود/ ۲۹)؛ من هرگز مردم با ایمان را (گر چه در ظاهر محروم و بی چیز و نیازمند باشند) از خود دور نخواهم کرد.آری رسـیدن به مقام نبوت اوصاف برجسـته ای می طلبد که یکی از آنها مردمی بودن و آشنایی با حقوق محرومان است. کسی که می خواهد دین آسـمانی او جاودانه بماند و برای هر قوم و ملتی و در هر عصـر و زمانی به کار آید لازم است که خود با ریشه های ناعـدالتی و فقر و محرومیت از نزدیک تماس داشـته باشـد تا در بلنـدای تاریـخ بتوانـد نـدای عـدالت خواهی و محرومیت زدایی را بـه گـوش جهانیـان برسانـد. قرآن بـا یـادآوری دوران مشـقت بـار و سـخت زنـدگی پیامبرصـلی الله علیه و آله به آن حضرت سفارش می کند که:

«فاما الیتیم فلا تقهر. واما السائل فلا تنهر» (ضحی/۹، ۱۰)؛ یتیم را از خود دور نکن و درخواست کننده را از خود مران.رسول خدا صلی الله علیه وآله در هنگام هجرت به مدینه نیز در مقابل فریادهای دعوت دهها نفر از اهالی مدینه، در زمینی که به یتیمان تعلق داشت فرود آمد و کانون اسلام را در همانجا متمرکز نمود که بعدها به مسجدالنبی و مرکز حکومت اسلامی تبدیل شد و تصمیمات مهم جهان اسلام در همانجا اتخاذ گردید.

صبر و بردباری

گذری کوتاه به تاریخ پیامبران الهی نشان می دهد که آنان در راه اعتلای کلمه توحید و انجام رسالت خویش با سخت ترین موانع روبرو بوده اند، همچنان که امام صادق علیه السلام فرمود: «ان اشد الناس بلاء الانبیاء؛ [۳] همانا که انبیاء الهی سخت ترین گرفتاریها را داشته اند.» اما در این میان حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه وآله بیش از سایر انبیاء در معرض بلاها و آزمایشات سخت قرار گرفت. آن حضرت در این مورد می فرماید: «ما اوذی نبی مثل ما اوذیت؛ [۴] هیچ پیامبری همانند من مورد آزار و اذیت قرار نگرفت.»اما تحمل و بردباری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در برابر کوه مشکلات که از هر سو به آن حضرت روی می آورد و موانع گوناگونی که هر یک می توانست سد راه اهداف بلند حضرتش باشد، تمام دشمنان و مخالفین سرسخت آن حضرت را به زانو در آورد.استاد شهید مطهری رحمه الله در این زمینه می نویسد: «اراده و استقامتش بی نظیر بود. از او به یارانش نیز سرایت کرده بود. دوره ۲۳ ساله بعثتش یکسره درس اراده و استقامت است. او در تاریخ زندگی اش مکرر

در شرایطی قرار گرفت که امیدها از هرجا قطع می شد، ولی او یک لحظه تصور شکست را در مخیله اش راه نداد. ایمان نیرومندش به موفقیت، یک لحظه متزلزل نشد.» [۵] .گاهی خداوند متعال برای تقویت روحیه صبر و مقاومت رسول گرامیش می فرمود:«فاصبر کما صبر اولوا العزم من الرسل.. » (احقاف/۳۵)؛ پس صبر و بردباری پیشه کن، آن گونه که پیامبران اولوالعزم صبر کردند.رسول اکرم صلی الله علیه وآله در سخن ارزشمندی پایداری و مقاومت و اراده آهنین خود را در راه هدف به نمایش گذاشت و هنگامی که حضرت ابوطالب پیشنهاد مشرکین را مبنی بر خودداری آن حضرت از ابلاغ پیام آسمانی خویش به وی بیان کرد، به عمویش ابوطالب چنین فرمود: «یاعم! والله لو وضعوا الشمس فی یمینی والقمر فی یساری علی ان اترک هذا الامر حتی یظهره الله او اهلک فیه، ماترکته؛ [۶] ای عمو! به خدا سوگند اگر آنان خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم قرار دهند که از دعوت آسمانی خود دست بردارم هرگز نخواهم پذیرفت تا این که یا خداوند دین مرا پیروز کند و یا این که جانم را در راه آن از دست بدهم.»و این چنین بود که حضرت محمد صلی الله علیه وآله با تحمل مشکلات و صبر و پایداری توانست دین مبین اسلام را به جهانیان اعلام کند. انواع گرفتاریها و ناملایمات، صدمات جسمی و روحی، قرار گرفتن در معرض انواع اتهامات از قبیل: ساحر، مجنون، آشوبگر و سایر موانع راه پیامبر، با دو عامل ایمان به هدف و استقامت و پشتکار در راه رسیدن به آن، قابل تحمل بود.امیرمؤمنان علی علیه

السلام در این مورد می فرماید: «اشهد ان محمدا عبده و رسوله دعا الی طاعته و قاهر اعداءه جهادا عن دینه، لایثنیه عن ذلک اجتماع علی تکذیبه و التماس لاطفاء نوره؛ [۷] گواهی می دهم که محمد صلی الله علیه وآله بنده و پیامبر اوست، انسان ها را به عبادت خداوند دعوت نمود و با دشمنان خدا در راه دین او پیکار نمود و مغلوبشان کرد. هرگز همداستانی دشمنان که او را دروغگو خواندند، او را (از آن دعوت به حق و کوشش در راه استقرار دین اسلام) باز نداشت و تلاش آنان برای خاموشی نور رسالت نتیجه نداد.»

عبودیت

بندگی و خضوع در مقابل حق، فضیلتی ستودنی است که قرآن بارها بر این صفت زیبای محمدی صلی الله علیه و آله اشاره دارد. خداوند متعال پیامبر گرامی اش را با وصف بندگی - که تمام اوصاف والای حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله را تحت الشعاع قرار داده - یاد می کند و رسول گرامی اسلام نیز به عبودیت خود در پیشگاه حق همیشه افتخار می کرد.به چند نمونه از آیاتی که حضرت رسول صلی الله علیه وآله را با صفت والای عبودیت توصیف می کند اشاره می کنیم:- «وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فاتوا بسوره من مثله... »(بقره/ ۲۳)؛ و اگر در آنچه که به بنده خودمان نازل کرده ایم شک دارید، یک سوره همانند آن را بیاورید.- «... ان کنتم آمنتم بالله و ما انزلنا علی عبدنا یوم الفرقان...» (انفال/ ۴۱)؛ اگر به خدا و به آنچه که بر بنده خود در روز جدایی (حق از باطل) نازل کرده ایم ایمان آورده اید....- «تبارک الذی نزل الفرقان علی

عبده لیکون للعالمین نذیرا» (فرقان/۱)؛ بزرگوار و پر برکت است آن خداوندی که قرآن را بر بنده (خاص) خود نازل کرد تا بیم دهنده جهانیان باشد.- «فاوحی الی عبده ما اوحی (النجم/۱۰)؛ (در شب معراج) آنچه را که وحی کردنی بود به بنده اش وحی نمود.پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه وآله آنچنان شیفته عبادت و بندگی در بارگاه ربوبی بود که گاهی خود را فراموش می کرد و از خود بی خود می شد، تا این که آیه نازل شد: «طه! ما انزلنا علیک القرآن لتشقی ؛ طه! ما قرآن را بر تو نازل نکردیم که این قدر به زحمت و مشقت بیافتی.مرحوم فیض کاشانی در ذیل این آیه می نویسد: پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله آنچنان در عبادت الهی حریص بود که از کثرت عبادت پاهای مبارکش متورم شده بود، تا این که خداوند متعال این آیه را فرستاد.امام باقرعلیه السلام می فرماید: روزی یکی از همسران آن حضرت به وی گفت: یا رسول الله! چرا به خود اینقدر زحمت می دهی، در حالی که یک بنده آمرزیده هستی.پیامبرصلی الله علیه وآله پاسخ داد: «اولا اکون عبدا شکورا؛ [۸] آیا بنده شکرگزاری نباشم.»خداوند متعال در برخی از آیات برای عبادت و بندگی پیامبر گرامی اش چنین رهنمود می دهد: «اقم الصلوه لدلوک الشمس الی غسق اللیل و قرآن الفجر ان قرآن الفجر کان مشهودا. و من اللیل فتهجد به نافله لک عسی ان یبعثک ربک مقاما محمودا» (اسراء/۷۸ و۷۹)؛ نماز را از زوال خورشید (هنگام اذان ظهر) تا نهایت تاریکی شب (نیمه شب) به پای دار؛ و همچنین قرآن فجر(نماز صبح) را؛ زیرا قرآن فجر مورد شهادت (فرشتگان شب و روز)

است. و پاسی از شب را (از خواب برخیز و قرآن و نماز بخوان و) عبادت کن. این یک عمل نافله برای توست. امید است که خداوند متعال تو را به این وسیله به مقامی محمود (و در خور ستایش) برانگیزد.»

عدالت خواهی

عدالت خواهی یکی از مهمترین اهداف بعثت پیامبران الهی است. خداوند متعال در سوره حدید می فرماید: «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب والمیزان لیقوم الناس بالقسط ..»(حدید/ ۲۵)؛ ما فرستادگان خود را با دلایل روشن فرستادیم و با آنان کتاب آسمانی و میزان نازل کردیم تا مردم به عدالت قیام کنند.همچنین خداوند متعال از زبان پیامبر گرامی اسلام در سوره شوری می فرماید: «... وامرت لاعدل بینکم ..»(شوری/۱۵)؛ من برای اجرای عدالت در میان شما مامور شده ام.و در آیات متعددی قرآن از عدالت خواهی پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله که یکی از اهداف بعثت آن حضرت نیز می باشد سخن گفته و مردم را به تبعیت از آن بزرگوار ترغیب و تشویق می کند.عدالت طلبی در تمام زوایای زندگی انسان نقش دارد و گستره آن به گفتار و رفتار و روابط انسان، معاملات، خانواده، دوستان، فرزندان، همکاران و حتی سایر ملل نیز کشیده می شود. قرآن کریم می فرماید: «واذا قلتم فاعدلوا» (انعام/۱۵۲)؛ و هنگامی که سخنی می گویید، عدالت را رعایت نمایید. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله آنچنان به این مسئله حیاتی اهمیت می داد که حتی در نگاه کردن به دیگران عدالت را رعایت می نمود. امام صادق علیه السلام می فرماید: «کان رسول الله یقسم لحظاته بین اصحابه فینظر الی ذا و ینظر الی ذا بالسویه؛ [۹] رسول خدا صلی الله علیه وآله نگاه خود را در

میـان اصـحاب به طور مسـاوی تقسـیم می کرد، گـاهی به این و گـاهی به آن دیگری به طور مساوی نگاه می کرد.پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در یک منشور جهانی، عدالت خواهی و تساوی حقوق انسان ها را در جوامع اعلام کرد و ملاک احترام به حقوق بشـر را معین نمود. آن منـادی راسـتین عـدالت و آزادی هنگـامی که مشاهـده کرد یکی از اصـحاب عرب وی، سـلمان فارسـی را به خاطر غیر عرب بودن تحقیر می کنـد، در کلمات حکیمانه و معروفی فرمود: «ان الناس من عهد آدم الی یومنا هذا مثل اسـنان المشط، لا فضل للعربی علی العجمی ولا للاحمر علی الاسود الا بالتقوی؛ [۱۰] همه مردم از زمان حضرت آدم تا به امروز همانند دانه های شانه (مساوی و برابر) هسـتند. عرب بر عجم و سـرخ بر سیاه برتری ندارد مگر به تقوی.پیامبر اسـلام در اجرای قـانون عادلانه الهی اهتمام خاصـی داشت و اگر کسـی از آن حضـرت تقاضای غیرقانونی و غیراصولی می کرد، شدیـدا ناراحت می شد. هنگامی که بعضـی از همسـران آن حضرت بعد از جنگ احزاب در مورد تقسیم غنایم جنگی از آن بزرگوار تقاضای غیرمعقول و خلاف عادت کردند، آن بزرگوار ناراحت شد و ۲۹ روز تمام از آنان فاصله گرفت. خداوند متعال نیز به این مناسـبت آیاتی را بر آن حضرت نازل کرد و خطاب به پیامبرصلی الله علیه وآله فرمود: «یا ایها النبی قل لازواجک ان کنتن تردن الحیوه الـدنیا و زینتهـا فتعـالین امتعکن واسـرحکن سـراحا جمیلا»(احزاب/ ۲۸)؛ ای پیـامبر! به همسـرانت بگـو: اگر شـما زندگی دنیا و زرق و برق آن را می خواهید، بیایید (با هدیه ای) شما را بهره مند

سازم و شما را به طرز نیکویی رها سازم. [۱۱] .و به این ترتیب پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله حتی به نزدیکترین افراد خانواده اش نیز اجازه نداد از قانون الهی تخطی کنند و عدالت اجتماعی را در حکومت اسلامی آن حضرت خدشه دار سازند.

راستی و امانتداری

امانتداری و صداقت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نه تنها یاران و پیروان آن حضرت را شیفته ایشان نموده بود بلکه دشمنان نیز به این حقیقت اذعان داشته و صداقت آن بزرگوار را می ستودند. سه سال از بعثت می گذشت که حضرت رسول صلی الله علیه و آله روزی در کنار کوه «صفا» روی سنگ بلندی قرار گرفت و با صدای رسایی قشرهای مختلف مردم مکه را به سوی خویش فرا خواند، آنگاه خطاب به مشرکین و سایر مردم فرمود: ای مردم! هر گاه من به شما گزارش دهم که پشت این کوه دشمنان موضع گرفته اند و قصد جان و مال شما را دارند، آیا مرا تصدیق می کنید؟ همگی گفتند: آری، زیرا ما در طول زندگی از تو دروغی نشنیده ایم. [۱۲] .حضرت خدیجه نیز هنگامی که پیشنهاد ازدواج به آن حضرت می داد و شیفتگی خود را به آن وجود گرامی اعلام می نمود با تأکید بر امانت و صداقت آن بزرگوار، چنین گفت: «انی قد رغبت فیك لقرابتك وسطتك فی قومك و امانتك و حسن خلقك و صدق حدیثك؛ [۱۳] به خاطر خویشاوندیت و بزرگواریت در میان قوم خودت و امانتداری تو و اخلاق نیک و راستگوئیت، مایلم با تو ازدواج کنم.»در این میان تصریح آیات الهی و تاکید کلام وحیانی قرآن بر صداقت و راستی و امانتداری آن حضرت

حلاوتی دیگر دارد. برخی از آیاتی که به امانتداری و راستی پیامبر عظیم الشان اسلام اشاره دارند عبارتند از:۱- «قل لا اقول لکم عندی خزائن الله ولا اعلم الغیب ولا اقول لکم انی ملک.. » (انعام/۵۰)؛ بگو: من نمی گویم خزائن خدا نزد من است و من (جز آن که خدا به من بیاموزد) از غیب آگاه نیستم و به شما نمی گویم من فرشته ام.»۲- «و ما ینطق عن الهوی. ان هو الا وحی یوحی (النجم/۳ و۴)؛ و هرگز از روی هوای نفس سخن نمی گوید و آنچه می گوید چیزی جز وحی الهی که (بر او) نازل می شود نیست.۳- «ما کذب الفؤاد ما رای ؛ [۱۴] قلب (پاک حضرت محمد صلی الله علیه وآله) در آنچه دید هرگز دروغ نگفت.حضرت محمد صلی الله علیه و آله در امانتداری آنچنان شهره بود که حتی دشمنانش بعد از بعثت آن حضرت، با این که نقشه قتلش را طراحی می کردند، همچنان او را با لقب «امین می شناختند و در امانتداری اش لحظه ای تردید نکردند و در شب هجرت امانت هایی نزد آن گرامی داشتند. رسول الله صلی الله علیه وآله در غار ثور در عین حالی که از ترس مشرکین مکه مخفی شده بود، به امام علی علیه السلام سفارش نمود که یا علی! فردا در اجتماعات مردم مکه، صبح و شام با آوای بلند بگو: «من کان له قبل محمد امانه او ودیعه فلیات فلنؤد الیه امانته؛ [۱۵] هر کس نزد محمد امانتی دارد بیاید امانتش را بازستاند.خداوند متعال در مورد ویژگی های انسان های وارسته و با ایمان می فرماید: «والذین هم لاماناتهم وعهدهم راعون (مؤمنون/ ۸)؛ و آنان که به امانت ها

و عهـد و پیمـان هـای خود وفا می کننـد.و پیامبر اکرم صـلی الله علیه وآله اسوه کامل و نمونه بارز انسان های وارسـته و دارای تمـام کمالاـت ویژه اخلاـقی بود.صـداقت و امانتـداری از منظر رسـول گرامی اسـلام آنچنـان مهم بود که به عنوان معیـار برای برتری یـارانش محسوب می گردیـد. امـام صـادق علیه السـلام در این مورد فرمودنـد:«ان علیاعلیه السـلام انما بلغ ما بلغ به عند رسول الله صـلی الله علیه و آله بصدق الحدیث و اداء الامانه»؛ [۱۶] یقیناً علی علیه السلام با راستگویی و امانتداری به آن درجه و عظمت در نزد پیامبرصلی الله علیه وآله رسید.

قاطعیت و شهامت

پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله در مورد اجرای حدود الهی و قاطعیت در برابر قانون شکنان اهتمام خاصی داشت. آن حضرت در عین حالی که به اهل ایمان و مظلومان و سـتمدیدگان رئوف و مهربان بود، در مقابل کفار و اشـرار، با شـجاعت و شـهامت تمام ایسـتادگی می نمود. خداونـد متعال در این مورد می فرماید: «محمد رسول الله والذین معه اشداء علی الکفار رحماء بینهم (فتح/ ۲۹)؛«محمـد صـلی الله علیه وآله فرسـتاده خـداست و کسانی که با او هسـتند در برابر کفار سرسـخت و شدید و در میان خود مهربـان هسـتند.» داسـتان زیر نشانگر قاطعیت آن حضـرت در مقابل متجاوزان و قانون شـکنان است.گروهی از طایفه بنی ضبه به حضور پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله آمـده و ضـمن شـکایت از بیماری خود، از آن بزرگوار اسـتمداد کردنـد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به آنان فرمود: چند روز در مدینه بمانید تا با مراقبت مسلمانان بهبودی یافته و به منطقه خود برگردید. آنان گفتند: یا

رسول الله! اگر ما را در خارج از شهر مدینه اسکان دهید برایمان بهتر است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ضمن پذیرش تقاضای آنان به تنی چند از مسلمانان ماموریت داد تا تعدادی از شتران بیت المال را در چراگاههای اطراف مدینه نگهدارند و از شیر آنها افراد بیمار بنی ضبه را پذیرایی و پرستاری کنند و از آنان مراقبت نمایند.این افراد با حمایت پیامبر صلی الله علیه وآله در مدت کوتاهی سلامتی خود را باز یافتند، اما به جای قدردانی از آن حضرت و یارانش - از آنجایی که باطنی خبیث و دلی مریض داشتند - سه تن از نگهبانان شترها را کشته و به همراه شتران فرار کردند. هنگامی که این خبر ناگوار به پیامبر گرامی رسید، علی علیه السلام را مامور دستگیری آنان نمود. امیرمؤمنان علی علیه السلام این خطاکاران متجاوز را در نزدیکی های مرز یمن بازداشت کرده و به حضور پیامبرصلی الله علیه وآله آورد. در این لحظه پیک وحی نازل شده و احکام آنان را به رسول خدا ابلاغ نموده و فرمود: «انما جزاوا الذین یحاربون الله و رسوله و یسعون فی الارض فسادا ان یقتلوا او یصلبوا او تقطع ایدیهم و ارجلهم من خلاف او ینفوا من الارض ..» (مائده/۳۳)؛ کیفر آنان که با خدا و پیامبرش به جنگ برمی خیزند و در روی زمین اقدام به فساد می کنند این است که اعدام شوند یا به دار آویخته گردند یا دست و پای آنها به عکس یکدیگر بریده شود و یا از سرزمین (خود) تبعید گردند.»حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه وآله از میان این چهار حکم، قطع دست و

پـا را انتخاب کرد و دسـتور داد دست و پای آنها را بر خلاف یکـدیگر (دست راست و پای چپ یا بالعکس) قطع کننـد. [۱۷] .اصـرار بر اجرای قوانین الهی، حیاء و ادب، جوانمردی، سرمشق و الگو بودن برای انسان های سعادت جو و حقیقت طلب، امی بودن، تواضع، گـذشت، سـاده زیستی، سـخاوت و نیکی به دیگران، کرامت نفس و بشـیر و نـذیر بودن، از جمله سـایر صـفات ستوده حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه وآله است که در آیات الهی به آنها اشاره شده است.

در حدیث دیگران

این مقال را با نقل ابیاتی از سـروده معروف شـبلی شـمیل از دانشمندان برجسته جهان مسیحیت، که در ستایش عظمت حضرت رسول صـلی الله علیه وآله سـروده است به پایـان می بریم:انی و ان اک قـد کفرت بـدینه هـل اکفرن بمحکم الآیات«من گرچه مسـلمان نیسـتم امـا آیـا می تـوانم بـه آیـات محکم قرآن کفر ورزم؟!»او مـا حـوت فی ناصـح الالفـاظ من حکم روادع للهـوی وعظات«یا به پنـدها و اندرزهایی که در آن آیات آمده است و همه بازدارنده نفس از هوا و هوس، و در لباس شـکوهمندترین واژه ها می باشـند منکر شوم؟!»و شرایع لو انهم عقلوا بها ما قید العمران بالعادات«یا به قوانینی که اگر مردمان آنها را درک می کردند برای تحقق بخشیدن به عمران (و تمدن جهان)، همه آیین ها و سنت ها را جز تعالیم اسلام کنار می گذاشتند، می توانم بی تفاوت باشم؟!»نعم المدبر والحکیم وانه رب الفصاحه مصطفی الکلمات«(محمد) بهترین تدبیر کننده و بهترین حکیم بود. او خـدای فصاحت و (گوینده) گزیده ترین سـخنان است.»رجل الحجا رجل السـیاسه والدها بطل حلیف النصـر والغارات«(محمد) یگانه مرد خردورزی، کشورداری و هوشمندی بود و قهرمان

هم پیمـان بـا پیروزی بر سـپاه کفر است.»ببلاغه القرآن قـد غلب النهی و بسـیفه انحی علی الهامات«(محمـد) با بلاغت قرآن، بر همه خردها و انـدیشه ها چیره گشت و سـرها (ی دشـمنان ارزش های انسانی) را زیر سایه شمشـیر گرفت.»من دونه الابطال من کل الوری من غائب او حاضـر او آت [۱۸] .«قهرمانان تاریخ بشـر چه گذشـتگان، چه آنان که اکنون حاضرند و چه آیندگان، (همه و همه) در پایه ای فروتر و پایین تر از مرتبت او جای دارند.»

پاورقی

[۱] بخشی از مسمط مسدس شیوای ادیب الممالک فراهانی در مولود مسعود پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله.

[۲] مکارم الاخلاق، ص ۸/ فتح الباری، ج ۶، ص ۴۱۹.

[۳] الکافی، ج ۲، ص ۲۵۲.

[۴] کشف الغمه، ج ۲، ص ۵۳۷.

[۵] مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، ج ۳، ص ۱۳۷.

[۶] السیره النبویه، ابن هشام، ج ۱، ص ۲۸۴.

[۷] نهج البلاغه، خطبه ۱۹۰.

[۸] تفسیر صافی، ج ۳، ص ۲۹۹.

[۹] بحارالانوار، ج ۱۶، ص ۲۶۰/ الکافی، ج ۲، ص ۶۷۱. [

[۱۰] مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۸۹.

[۱۱] تفسیر صافی، ذیل همین آیه.

[۱۲] فروغ ابدیت، ج ۱، ص ۲۶۳.

[۱۳] السیره النبویه، ابن هشام، ج ۱، ص ۲۰۰ و ۲۰۱.

[۱۴] همان/۱۱.

[۱۵] بحارالانوار، ج ۱۹، ص ۶۲.

[۱۶] الکافی، کتاب الایمان والکفر، باب الصدق و اداء الامانه، حدیث ۵.

[۱۷] الکافی، ج ۷، ص ۲۴۵.

[۱۸] ادبیات و تعهد در اسلام، صص ۲۵۱ و ۲۵۲.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹